

K O M U N I K A T
Z B A D A Ń

Warszawa, wrzesień 2011

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/107/2011

**STOSUNEK DO RZĄDU
WE WRZEŚNIU**

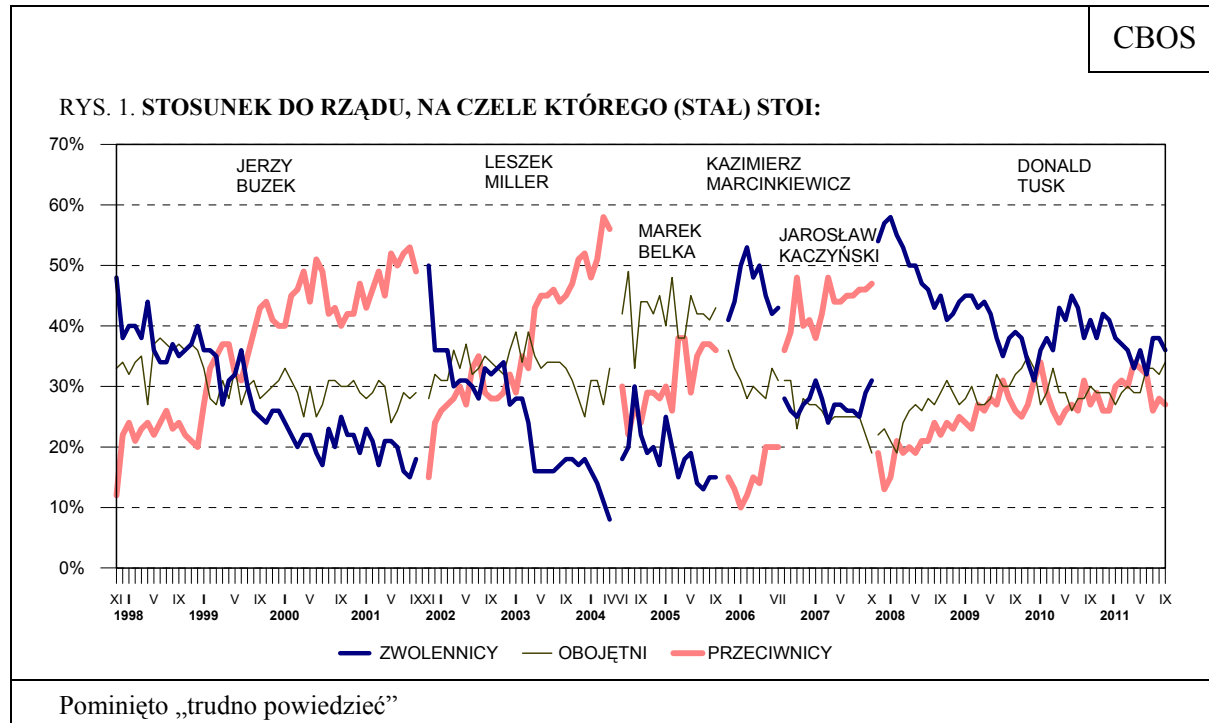
Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
13 stycznia 2011 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

We wrześniu¹ opinie o rządzie niewiele się zmieniły. Generalnie można mówić o stabilizacji jego notowań w bieżącym kwartale. Brak wyraźnych zmian w opiniach o rządzie koresponduje ze stabilnym poparciem dla PO².

POPARCIE DLA RZĄDU

W ciągu ostatniego miesiąca nieznacznie zmalał odsetek zwolenników gabinetu Donalda Tuska (z 38% do 36%). Spadek poparcia dla rządu nie pociągnął za sobą wzrostu liczby jego przeciwników, która utrzymuje się na stabilnym poziomie (27%). Nieco przybyło natomiast osób dystansujących się od rządu – wyrażających wobec niego obojętność (z 32% do 34%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (256) przeprowadzono w dniach 8 – 14 września 2011 roku na liczącej 1077 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Zob. komunikat CBOS „Preferencje partyjne we wrześniu”, wrzesień 2011 (oprac. K. Pankowski).

Tabela 1

Stosunek do rządu	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	2010				2011								
	w procentach												
Zwolennicy	41	38	42	41	38	37	36	33	36	32	38	38	36
Przeciwnicy	27	29	26	26	30	31	30	34	33	32	26	28	27
Obojętni	30	29	29	29	27	29	30	29	29	33	33	32	34
Trudno powiedzieć	2	4	3	4	5	3	4	4	2	3	3	2	3

Gabinet Donalda Tuska ma więcej zwolenników w miastach, zwłaszcza największych, gdzie poparcie dla niego sięga 51%, niż na wsi (26%). Pozytywny stosunek do rządu jest tym częstszy, im wyższy poziom wykształcenia oraz, przede wszystkim, im lepsze warunki bytu. Rząd cieszy się zatem ponadprzeciętnie wysokim poparciem wśród badanych z wyższym wykształceniem (44%) oraz wśród osób dobrze sytuowanych: o miesięcznych dochodach *per capita* powyżej 1500 zł (56%), dobrze oceniających własne warunki materialne (44%). W grupach społeczno-zawodowych ma on najwięcej zwolenników wśród specjalistów i kadry kierowniczej (47%), średniego personelu i techników (53%) oraz pracowników administracyjno-biurowych (46%).

Do grup najmniej przychylnych rządowi niezmiennie należą rolnicy (37% z nich stanowią przeciwnicy obecnego gabinetu, a 19% zwolennicy) oraz osoby określające swoją sytuację materialną jako złą (38% przeciwników wobec 18% zwolenników).

Na stosunek do gabinetu Donalda Tuska pewien wpływ ma także orientacja światopoglądowa badanych – ich religijność i poglądy polityczne. Najwięcej przeciwników rządu jest wśród osób uczestniczących w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu (43%) oraz wśród respondentów o prawicowej orientacji politycznej (38%).

W elektoratach partyjnych obecna ekipa rządowa może liczyć przede wszystkim na przychylność zadeklarowanych wyborców PO. Więcej zwolenników niż przeciwników rządu jest także wśród sympatyków koalicyjnego PSL. Niechęć do obecnego gabinetu przeważa w elektoratach ugrupowań opozycyjnych, zwłaszcza wśród wyborców PiS.

Tabela 2

Elektoraty partyjne	Stosunek do rządu			
	zwolennicy	przeciwnicy	obojętni	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PO	84	2	13	1
PSL	39	24	35	2
SLD	30	44	26	0
PiS	9	66	24	1
Niezdecydowani	34	26	34	6
Niezamierzający głosować	20	27	49	4

Wśród osób deklarujących udział w nadchodzących wyborach parlamentarnych, ale niemających wykrystalizowanych preferencji partyjnych rząd ma nieco więcej zwolenników niż przeciwników. Wśród biernych politycznie niemal połowa wyraża obojętność wobec rządu, pozostali zaś częściej są mu niechętni niż przychylni.

AKCEPTACJA PREMIERA

Stabilny pozostaje poziom aprobaty premiera. Zadowolenie z tego, że pracami Rady Ministrów kieruje Donald Tusk, wyraża 44% badanych. Niezadowolonych z szefa rządu jest 41% ankietowanych.

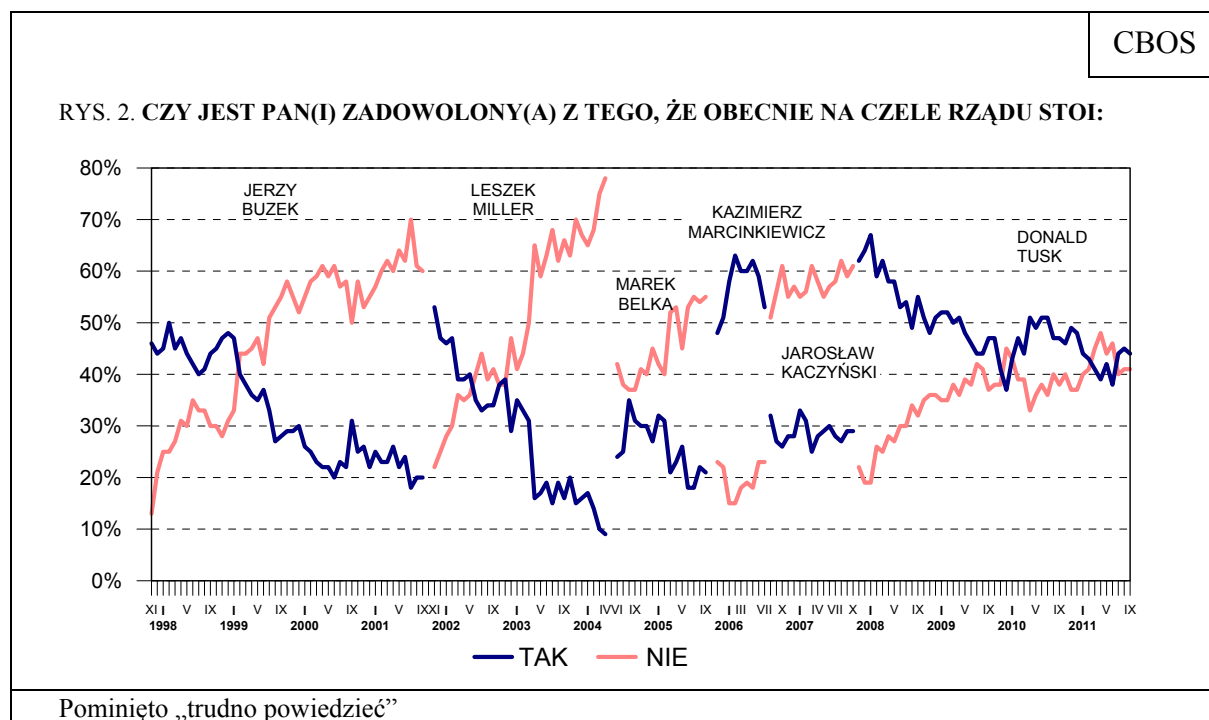

Tabela 3

Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Donald Tusk?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	2010				2011								
	w procentach												
Tak	47	46	49	48	44	43	41	39	42	38	44	45	44
Nie	38	40	37	37	40	41	45	48	44	46	40	41	41
Trudno powiedzieć	15	14	14	15	16	16	14	13	14	16	16	14	15

Donald Tusk najczęściej spotyka się z akceptacją mieszkańców dużych, ponadpółmilionowych miast (62%) oraz respondentów stosunkowo dobrze sytuowanych (65% osób o miesięcznych dochodach *per capita* powyżej 1500 zł, 60% – o dochodach od 1001 zł do 1500 zł).

Wyrażaniu dezaprobaty premiera sprzyja zamieszkiwanie na wsi oraz niski status społeczno-ekonomiczny. Do grup szczególnie często deklarujących niezadowolenie z szefa rządu należą renciści (60%) oraz, generalnie, osoby źle oceniające własne warunki materialne (58%).

W elektoratach partyjnych zdecydowanie najbardziej zadowoleni z prezesa Rady Ministrów są zwolennicy PO, wśród których akceptacja Donalda Tuska jako szefa rządu jest niemal powszechna. Wśród sympatyków pozostałych ugrupowań przeważa dezaprobatą: w elektoracie PSL tylko nieznacznie, natomiast wśród zdeklarowanych wyborców SLD i, przede wszystkim, PiS – zdecydowanie.

Tabela 4

Elektoraty partyjne	Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Donald Tusk?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	89	6	5
PSL	43	48	9
SLD	32	59	10
PiS	12	81	7
Niezdecydowani	44	41	15
Niezamierzający głosować	33	45	22

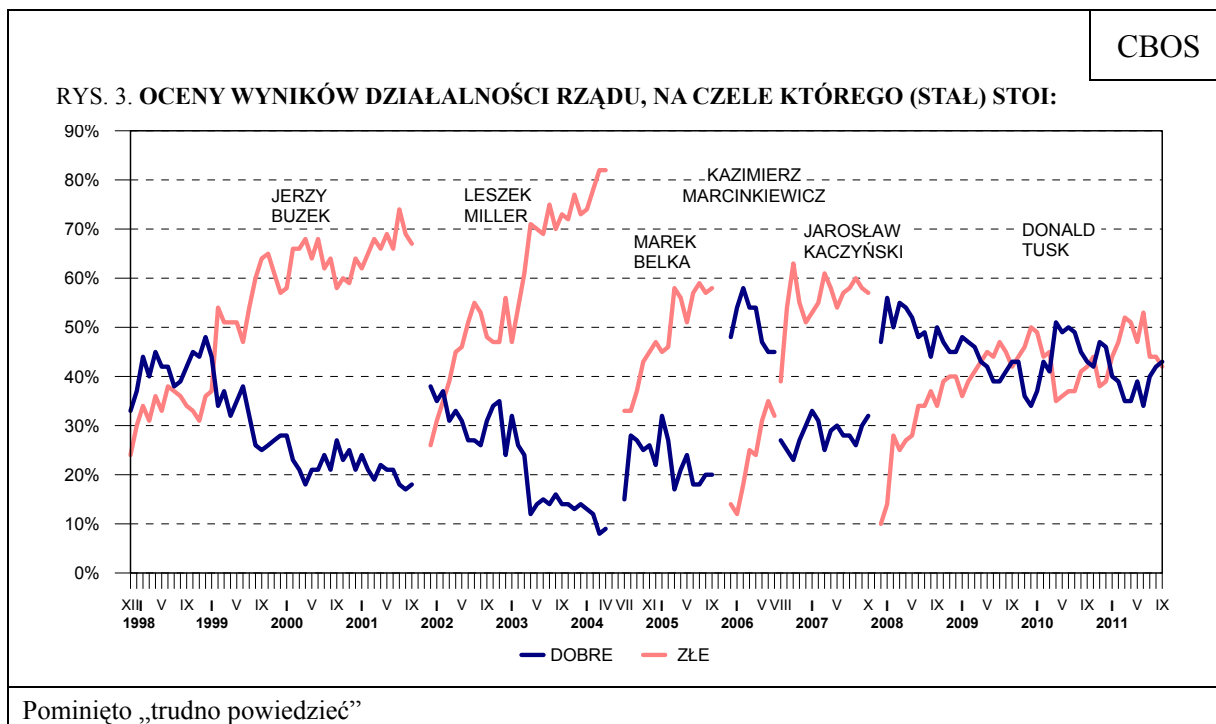
Wśród osób niemających określonych preferencji partyjnych, ale zainteresowanych udziałem w nadchodzących wyborach parlamentarnych opinie o premierze są podzielone, a wśród biernych politycznie przeważa niezadowolenie.

OCENA WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI RZĄDU

W zasadzie nie zmieniły się opinie o wynikach działalności rządu. Pozytywnie ocenia efekty jego pracy 43% badanych. Niemal tyle samo (42%, o 2 punkty mniej niż w sierpniu) bilans dokonań rządu podsumowuje negatywnie.

Tabela 5

Jak by Pan(i) ocenił(a) wyniki działalności rządu premiera Donalda Tuska od czasu objęcia przezeń władzy?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	2010				2011								
	w procentach												
Dobrze	43	42	47	46	40	39	35	35	39	34	40	42	43
Źle	42	44	38	39	44	47	52	51	47	53	44	44	42
Trudno powiedzieć	15	14	15	15	16	14	13	14	14	13	16	14	15

Zadowolenie z efektów pracy rządu zależy w znacznej mierze od warunków bytu. Jest ono tym większe, im wyższe deklarowane dochody *per capita* oraz im lepsze oceny sytuacji materialnej gospodarstwa domowego. Dla przykładu: dorobek rządu docenia 59% osób o miesięcznych dochodach *per capita* powyżej 1500 zł i tylko 31% respondentów o najniższych dochodach – do 500 zł na osobę, 54% badanych dobrze oceniających własne warunki materialne i 23% określających je jako złe.

W elektoratach partyjnych zadowolenie z wyników pracy rządu dominuje jedynie wśród wyborców PO. W pozostałych elektoratach więcej jest opinii krytycznych niż aprobujących. Zdecydowanie najbardziej surowi w ocenie dorobku gabinetu Donalda Tuska są sympatycy PiS.

Wśród badanych niemających określonych preferencji partyjnych krytyczne opinie o rezultatach pracy rządu są równie częste jak przychylne, a wśród niezamierzających głosować w nadchodzących wyborach przeważają oceny negatywne.

Tabela 6

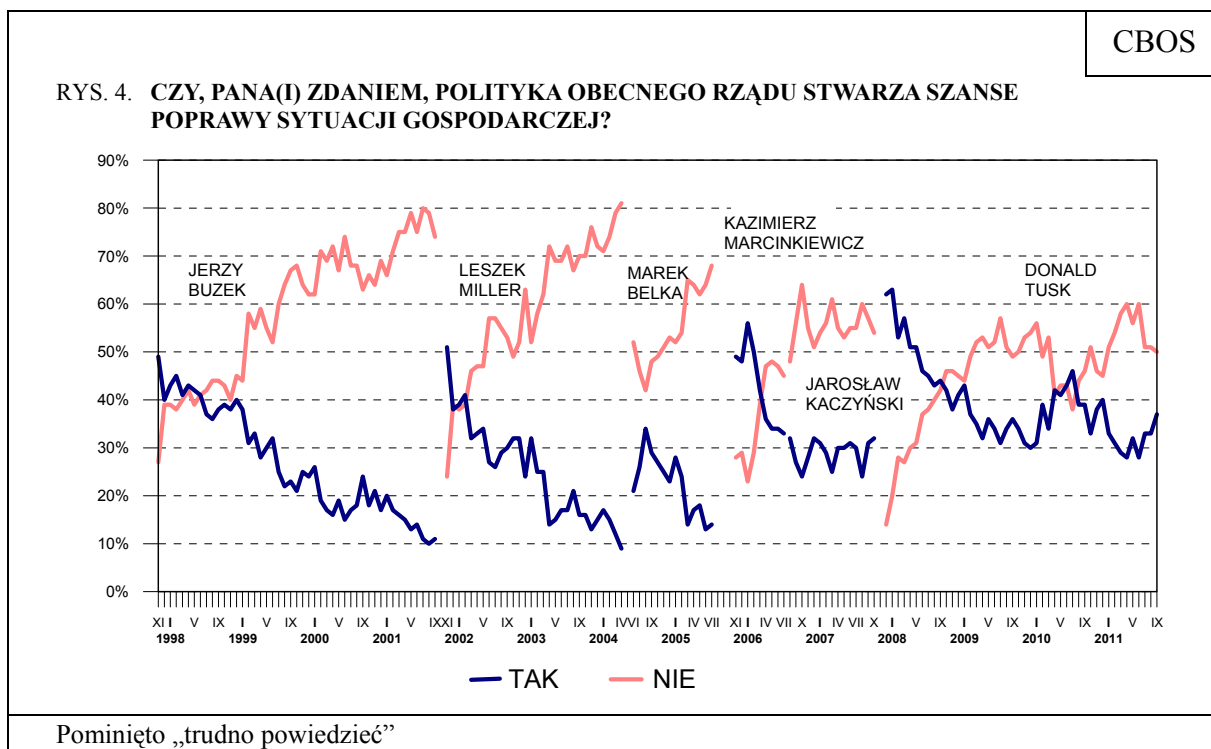
Elektoraty partyjne	Oceny wyników działalności rządu		
	dobrze	złe	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	84	9	7
PSL	44	49	7
SLD	36	58	6
PiS	17	73	10
Niezdecydowani	42	43	15
Niezamierzający głosować	32	48	20

OCENA POLITYKI GOSPODARCZEJ RZĄDU

Lepsze niż miesiąc temu są oceny polityki rządu w sferze gospodarki. Szanse poprawy sytuacji gospodarczej w wyniku działań rządu dostrzega 37% badanych, o 4 punkty więcej niż w sierpniu. Sceptycznie podchodzi do tego 50% ankietowanych.

Tabela 7

Czy, Pana(i) zdaniem, polityka obecnego rządu stwarza szanse poprawy sytuacji gospodarczej ?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	2010				2011								
	w procentach												
Tak	39	33	38	40	33	31	29	28	32	28	33	33	37
Nie	46	51	46	45	51	54	58	60	56	60	51	51	50
Trudno powiedzieć	15	16	16	15	16	15	13	12	12	12	16	16	13

Oceny polityki gospodarczej rządu różnicuje przede wszystkim sytuacja materialna respondentów. Optymistom w myśleniu o skutkach działań rządu w sferze gospodarki sprzyja zadowolenie z warunków materialnych. Szczególnie często szanse poprawy sytuacji gospodarczej w kraju dostrzegają osoby o miesięcznych dochodach *per capita* powyżej 1500 zł (57%).

Najbardziej krytyczni w ocenach polityki gospodarczej rządu są renciści (63%), bezrobotni (60%), rolnicy (59%) oraz, ogólnie rzecz biorąc, osoby określające swoją sytuację materialną jako złą (62%).

W elektoratach partyjnych pozytywne opinie o polityce gospodarczej rządu dominują jedynie wśród zwolenników PO. Niejednoznaczni w ocenach są sympatycy PSL. Wyborcy SLD i, przede wszystkim, PiS na ogół sądzą, że polityka rządu nie rokuje poprawy sytuacji gospodarczej kraju.

Tabela 8

Elektoraty partyjne	Oceny polityki gospodarczej rządu		
	dobrze	złe	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	81	14	5
PSL	46	48	6
SLD	32	61	7
PiS	16	78	6
Niezdecydowani	33	45	22
Niezamierzający głosować	22	60	18

Wśród osób niemających sprecyzowanych preferencji wyborczych, a zwłaszcza wśród biernych politycznie również przeważają negatywne oceny polityki gospodarczej rządu.

★

★

★

Ostatni kwartał nie przyniósł znaczących zmian w opiniach o rządzie. Jego notowaniami nie zachwiała, jak dotychczas, także trwająca kampania wyborcza, podobnie jak nie zmieniła układu poparcia dla dwóch największych sił na polskiej scenie politycznej. Strategia wyborcza głównej partii rządzącej, zorientowana bardziej na utrzymanie dotychczasowych wyborców niż na pozyskanie nowych zwolenników, wydaje się zatem skuteczna. Rząd nie tyle nie chwali się sukcesami, ile zapowiada dalszą pracę.

Paradoksalnie mimo pogarszających się perspektyw gospodarczych i spodziewanego nadejścia nowej fali kryzysu wzrosło zaufanie do polityki gospodarczej rządu. Na tle problemów innych krajów unijnych, przede wszystkim zagrożonej bankructwem Grecji, sytuacja w Polsce może być oceniana jako dobra.

Opracowała
Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1

		Jak określił(a)by Pan(i) swój stosunek do rządu Donalda Tuska? Czy jest Pan(i) jego:				Liczba osób
		zwolennikiem	przeciwnikiem	czy też Pana(i) stosunek do obecnego rządu jest obojętny	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		36	27	34	3	1074
Płeć	Mężczyźni	36	29	34	2	506
	Kobiety	35	27	34	4	568
Wiek	18-24 lata	31	19	47	2	132
	25-34	40	28	31	1	208
	35-44	38	25	33	4	182
	45-54	34	30	33	2	164
	55-64	38	28	30	3	193
	65 lat i więcej	30	32	33	4	195
Miejsce zamieszkania	Wieś	26	32	38	4	409
	Miasto do 20 tys.	34	33	31	2	134
	20-100 tys.	42	25	31	3	211
	101-500 tys.	38	24	34	4	175
	501 tys. i więcej mieszk.	51	19	30		145
Wykształcenie	Podstawowe	26	30	39	5	256
	Zasadnicze zawodowe	34	27	36	2	264
	Średnie	38	28	32	2	365
	Wyższe	44	24	29	2	188
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	47	24	27	2	99
	Średni personel, technicy	53	23	25		53
	Pracownicy adm.-biurowi	46	21	33		71
	Pracownicy usług	37	26	36	1	73
	Robotnicy wykwalifikowani	31	24	42	2	118
	Robotnicy niewykwalifik.	34	35	26	5	52
	Rolnicy	19	37	35	8	59
	Pracujący na własny rach.	42	27	27	5	38
Bierni zawodowo	Renciści	26	34	37	3	79
	Emeryci	38	30	28	3	242
	Uczniowie i studenci	31	13	51	5	72
	Bezrobotni	27	30	40	2	64
	Gospodynie domowe i inni	26	32	38	4	56
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	40	28	29	2	145
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	46	24	29	1	89
	sekt. pryw. poza rolnict.	40	23	35	2	242
	prywatnym gosp. rolnym	15	39	38	8	50
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	23	35	38	4	158
	501-750	32	38	27	3	127
	751-1000	38	30	31	2	151
	1001-1500	43	22	32	3	185
	Powyżej 1500 zł	56	17	27		166
Ocena własnych war. mater.	Złe	18	38	40	4	168
	Średnie	34	29	34	3	487
	Dobre	44	21	32	3	419
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	30	43	24	3	58
	Raz w tygodniu	32	31	34	4	493
	1-2 razy w miesiącu	36	30	31	3	175
	Kilka razy w roku	44	20	34	2	240
	W ogóle nie uczestniczy	36	18	45	1	108
Poglądy polityczne	Lewica	41	23	35	1	156
	Centrum	40	23	35	2	361
	Prawica	38	38	23	1	303
	Trudno powiedzieć	23	25	44	8	253

Tabela 2

		Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że obecnie na czele rządu stoi Donald Tusk?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		44	41	15	1071
Płeć	Mężczyźni	46	40	14	504
	Kobiety	42	42	16	567
Wiek	18-24 lata	49	31	20	132
	25-34	47	40	13	204
	35-44	46	40	14	183
	45-54	38	45	17	162
	55-64	42	44	15	193
	65 lat i więcej	43	45	12	195
Miejsce zamieszkania	Wieś	34	48	18	409
	Miasto do 20 tys.	41	48	12	132
	20-100 tys.	52	37	11	210
	101-500 tys.	45	35	20	175
	501 tys. i więcej mieszk.	62	30	7	145
Wykształcenie	Podstawowe	32	49	19	256
	Zasadnicze zawodowe	45	41	14	263
	Średnie	50	37	13	363
	Wyższe	48	39	13	188
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	53	34	13	98
	Średni personel, technicy	48	41	11	52
	Pracownicy adm.-biurowi	55	29	16	71
	Pracownicy usług	43	41	16	73
	Robotnicy wykwalifikowani	45	41	14	116
	Robotnicy niewykwalifik.	47	47	5	52
	Rolnicy	29	47	24	59
	Pracujący na własny rach.	56	33	12	38
Bierni zawodowo	Renciści	26	60	14	79
	Emeryci	45	43	13	242
	Uczniowie i studenci	52	22	26	72
	Bezrobotni	35	51	14	64
	Gospodynie domowe i inni	37	49	13	56
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	48	41	11	145
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	50	35	15	88
	sekt. pryw. poza rolnict.	50	36	14	242
	prywatnym gosp. rolnym	23	48	29	50
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	29	56	15	158
	501-750	38	53	9	126
	751-1000	42	44	14	151
	1001-1500	60	29	11	185
	Powyżej 1500 zł	65	28	7	165
Ocena własnych war. mater.	Złe	26	58	16	168
	Średnie	42	44	14	485
	Dobre	53	32	15	418
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	37	53	9	58
	Raz w tygodniu	41	45	14	491
	1-2 razy w miesiącu	43	42	15	175
	Kilka razy w roku	51	33	17	240
	W ogóle nie uczestniczy	48	37	14	106
Poglądy polityczne	Lewica	50	40	11	156
	Centrum	52	35	13	359
	Prawica	44	48	8	302
	Trudno powiedzieć	29	43	27	253

Tabela 3

		Jak by Pan(i) ocenił(a) wyniki działalności rządu premiera Donalda Tuska od czasu objęcia przezeń władzy?			Liczba osób
		Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		43	42	15	1072
Płeć	Mężczyźni	46	42	11	506
	Kobiety	40	43	17	566
Wiek	18-24 lata	48	30	22	131
	25-34	46	41	13	208
	35-44	43	43	14	182
	45-54	39	50	11	164
	55-64	44	47	9	192
	65 lat i więcej	40	42	18	195
Miejsce zamieszkania	Wieś	37	49	14	409
	Miasto do 20 tys.	37	46	17	134
	20-100 tys.	50	40	10	210
	101-500 tys.	45	32	23	174
	501 tys. i więcej mieszk.	54	36	9	145
Wykształcenie	Podstawowe	32	47	21	256
	Zasadnicze zawodowe	48	44	9	264
	Średnie	46	41	13	364
	Wyższe	47	38	15	188
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	50	38	12	99
	Średni personel, technicy	59	31	11	53
	Pracownicy adm.-biurowi	46	39	16	71
	Pracownicy usług	40	48	12	73
	Robotnicy wykwalifikowani	41	48	11	117
	Robotnicy niewykwalifik.	50	46	3	52
	Rolnicy	33	50	17	59
	Pracujący na własny rach.	46	44	11	38
Bierni zawodowo	Renciści	31	59	10	79
	Emeryci	45	41	14	242
	Uczniowie i studenci	46	23	31	71
	Bezrobotni	41	41	18	64
	Gospodynie domowe i inni	32	48	19	56
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	44	41	15	145
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	51	39	11	89
	sekt. pryw. poza rolnict.	47	43	10	241
	prywatnym gosp. rolnym	27	56	17	50
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	31	54	15	158
	501-750	41	47	12	127
	751-1000	45	45	10	150
	1001-1500	54	37	10	185
	Powyżej 1500 zł	59	30	11	166
Ocena własnych war. mater.	Źłe	23	62	15	168
	Średnie	41	44	14	486
	Dobre	54	33	14	418
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	33	60	7	58
	Raz w tygodniu	41	46	13	491
	1-2 razy w miesiącu	45	41	14	175
	Kilka razy w roku	50	34	16	239
	W ogóle nie uczestniczy	42	38	20	108
Poglądy polityczne	Lewica	49	39	12	156
	Centrum	51	38	11	361
	Prawica	44	48	8	302
	Trudno powiedzieć	27	46	27	252

Tabela 4

		Czy, Pana(i) zdaniem, polityka obecnego rządu stwarza szansę poprawy sytuacji gospodarczej?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		37	50	13	1076
Płeć	Mężczyźni	42	47	11	507
	Kobiety	32	53	15	569
Wiek	18-24 lata	39	41	20	132
	25-34	41	52	7	208
	35-44	34	50	17	183
	45-54	33	57	10	164
	55-64	40	50	10	193
	65 lat i więcej	34	48	18	196
Miejsce zamieszkania	Wieś	32	52	16	409
	Miasto do 20 tys.	30	58	12	134
	20-100 tys.	45	45	10	211
	101-500 tys.	34	52	14	177
	501 tys. i więcej mieszk.	47	43	11	145
Wykształcenie	Podstawowe	29	51	21	256
	Zasadnicze zawodowe	38	50	12	264
	Średnie	40	48	12	366
	Wyższe	39	54	8	189
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	46	46	7	100
	Średni personel, technicy	43	50	7	53
	Pracownicy adm.-biurowi	35	54	11	71
	Pracownicy usług	34	52	14	73
	Robotnicy wykwalifikowani	39	48	13	118
	Robotnicy niewykwalifik.	36	47	18	52
	Rolnicy	23	59	19	59
	Pracujący na własny rach.	45	50	6	38
Bierni zawodowo	Renciści	26	63	11	79
	Emeryci	38	47	14	243
	Uczniowie i studenci	43	35	22	72
	Bezrobotni	29	60	11	64
	Gospodynie domowe i inni	33	50	17	56
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	38	49	13	146
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	46	46	9	89
	sekt. pryw. poza rolnict.	39	50	11	242
	prywatnym gosp. rolnym	23	63	14	50
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	29	56	14	158
	501-750	30	61	9	127
	751-1000	33	55	13	151
	1001-1500	42	46	12	186
	Powyżej 1500 zł	57	35	8	167
Ocena własnych war. mater.	Złe	21	62	17	169
	Średnie	34	52	14	487
	Dobre	47	42	11	420
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	33	61	6	59
	Raz w tygodniu	34	53	13	494
	1-2 razy w miesiącu	37	48	15	175
	Kilka razy w roku	43	45	13	240
	W ogóle nie uczestniczy	38	47	15	108
Poglądy polityczne	Lewica	40	52	8	156
	Centrum	41	49	11	361
	Prawica	41	50	9	303
	Trudno powiedzieć	24	50	26	255